

ЯК ОФІЦЕРИ ВЧАТЬСЯ ПРИЙМАТИ БОЙОВІ РІШЕННЯ

Успіх ведення бойових дій буде на боці тієї сторони, яка більш оперативніше приймає рішення та своєчасно організовує їх виконання. У рамках курсу «Вишкіл капітанів» офіцери, серед іншого, вивчають військовий процес ухвалення рішень за стандартами НАТО. Розповідаємо, як це відбувається та чому це важливо.

MILITARY DECISION-MAKING PROCESS

У класі працюють дванадцять офіцерів. Частина з них вирішує задачі, працюючи за ноутбуками (всі штабні оцінки та розрахунки), частина згуртувалася навколо розгорнутої на столі мапи. На стіні висить дошка, на якій у стовпчик розписано процес прийняття військових рішень, а ліворуч – відповідні пункти прийняття рішень згідно з процесом MDMP і відповідальні офіцери, які в цьому модулі призначені на відповідні посади штабу батальйону, та окремо командир батальйону. Інструктор групи виступає модератором процесу і не втручається у сам процес прийняття військового рішення слухачами – офіцерами штабу батальйону.

«Три тижні офіцери курсу відпрацьовували бойові завдання як командири рот відповідно до процедури керівництва підрозділами TLP (Troop Leading Procedures): рота в наступі, рота в обороні, рота ТрО під час виконання завдань територіальної оборони. Кожен зі слухачів успішно пройшов усі процедури та підготував бойовий наказ командира роти згідно з українськими стандартами, – розповідає інструктор Андрій. – Тепер ми проходимо процес ухвалення рішень, який в армії США називається MDMP, а у нас – ВПУР (військовий процес ухвалення рішень)».

MDMP (Military Decision-Making Process) – це методологія планування, яка покроково описує діяльність командира та його штабу в процесі розробки операційного плану або наказу на виконання бойового завдання.

Якщо перші тижні офіцери працювали більше індивідуально, то наступні два тижні вони взаємодіють спільно. Щоб зрозуміти, як працює штаб батальйону, навчальна група розподілила ролі. Хтось відіграє роль командира батальйону, хтось – начальника штабу, командира розвідки, ЦВС тощо. Тепер офіцери будуть покроково відпрацьовувати процес ухвалення військових рішень так, як він описаний у польовому статуті армії США FM 6-0 Mission Command: Command and Control of Army Forces, але на виході видадуть бойовий наказ нашого зразка.

БОЙОВА ГРА

Після розподілу ролей офіцерів штабу батальйону кожен слухач починає виконувати свою частину роботи відповідно до посади. Проте в процесі цієї діяльності офіцери починають розуміти, що їм не вистачає якоїсь інформації, і вони починають шукати цю інформацію у колег по штабу. Так зароджується взаємодія та розуміння того, як працює штаб батальйону на досягнення однієї мети.

«Наприклад, начальник розвідки робить план розвідки, для цього йому потрібно бачити вимоги командира на отримання інформації щодо ворога. Тоді він дивиться на дошку і шукає, хто з його колег по штабу володіє цією інформацією. Вони починають розуміти, як мають взаємодіяти різні секції штабу батальйону», – пояснює пан Андрій.

У цей час один зі слухачів збирає речі. «Його батальйон передислоковується на більш «гарячу» ділянку фронту, і комбат за погодженням з командуванням ТрО відкликає його в підрозділ, – пояснює інструктор. – Я продовжу займатися з ним індивідуально. Таке от навчання під час війни».

Тепер офіцери розуміють, як наявність однієї інформації впливає на подальші кроки, а в результаті всі ці кроки впливають на виконання бойового завдання. Далі на них чекає «бойова гра», в процесі якої на карті розташовуються прапорці, що відповідають нашим та ворожим силам, і офіцери відповідно до умов гри будуть здійснювати маневри та певні впливи з використанням цих прапорців, намагаючись виграти бій і відпрацювати різні ситуації, в яких їм доведеться приймати рішення (так звані точки та лінії прийняття рішень у ВПУР).

«Дуже відчутно, що працюєш з бойовими офіцерами. Коли слухачі розглядають варіанти дій противника і свою відповідь на них, то спираються на власний досвід, згадують якісь ситуації і кажуть: я би робив отак і отак, тому що отак. І я, як колишній командир роти, їх прекрасно розумію», – з гордістю відзначає інструктор.

Коли офіцери повернуться у свої частини, то вони не тільки будуть уміти планувати бойові операції, спираючись на процедури MDMP та TLP, – вони також будуть розуміти, як працюють усі ланки штабу батальйону, звідки береться та чи інша інформація та як вона має використовуватися для аналізу, і в подальшому сприяти найбільш ефективному знищенню ворога.

Дмитро Костюк,
головний редактор «Спротиву»

ЗМІНЮЄМО ПРОДОВОЛЬЧУ СЛУЖБУ

Більш як півроку в Силах територіальної оборони працює проектна команда, яка займається реформуванням служб тилу, зокрема продовольчої служби. Вона створила зрозумілі інструкції та проводить тренінги для діловодів та начпродів. Про те, яким чином буде змінюватися продовольча служба, розповідає одна з учасниць проектної команди Катерина Полішук.

ПРОБЛЕМА З ДОКУМЕНТАМИ

Документообіг в армії – це дуже велика проблема, особливо для людей, які ще не так давно були цивільними. Немає чіткого чек-листа, який би вказував, що потрібно зробити. Тому ми взяли на себе відповідаль-

ність «перекопати» всі накази, теоретичну базу та сформувані зрозумілу дорожню карту. Ми простою мовою пояснюємо діловодам та начпродам, як правильно вести армійську документацію.

На першому етапі команда проводила тренінги в Києві (власне, завдяки одному з таких тренінгів я долучилась до проекту). Проте на ці заняття потрапляло не так багато людей. Виходило, що з однієї військової частини приїжджав один представник, і від його мотивації залежало, чи зможе він передати свій досвід колегам.

Тому ми змінили підхід і почали організувати виїзні тренінги. Наша мета – охопити максимально велику кількість частин, які є поряд. Під час останнього виїзду

ми охопили дві бригади і провели навчання для продовольчих служб їхніх батальйонів.

Програма тренінгу корегується залежно від того, які потреби має конкретна частина. Наприклад, один з актуальних запитів – як налаштувати роботу в батальйоні в умовах бойових дій. Одна справа, коли ми стоїмо на ППД, а інша – коли люди в полях, і потрібно правильно організувати видачу сухпаїв, налаштувати логістику та інші моменти.

Багато питань щодо роботи з волонтерською допомогою. Мало хто розуміє, як правильно їх ставити на облік. Ми зі свого боку розробили чіткі інструкції, які передбачають кілька варіантів вирішення цього питання.

ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

Ми взяли вектор на те, щоб обїздити всі частини, всі бригади. Саме через таку глибоку взаємодію з людьми на місцях ми усвідомлюємо потреби конкретної частини та надаємо потрібний їй матеріал.

Частина нашої команди займається покращенням програмного забезпечення, що використовується в продовольчій службі. Ми прагнемо зменшити обсяг документообігу та перевести весь облік в електронний варіант.

Катерина Полішук,
учасниця проектної команди
з реформування продовольчої служби

ПРОФЕСІЯ САПЕРА

Сапери виконують, мабуть, одне з найнебезпечніших завдань на війні. Розмінування та мінування потребують не тільки специфічних знань, але й чималої хоробрості та кмітливості. Про те, як працюють сапери в Силах тероборони, редакція Спротиву попросила розповісти Сергія, командира інженерної роти огніє з бригади ТРО.

ДУМАЙ ГОЛОВОЮ

Сапер має думати головою, тому що замінено може бути що завгодно. Дуже часто під час мінування влаштовуються пастки, як приманка використовується цінний предмет, і пастка може бути не обов'язково з цим предметом, а, наприклад, поряд, у найбільш неочікуваному місці. Зараз, приміром, використовують замкач на подвійне перевертання. Сапер стягнув предмет кішкою, вичекав – підірив не відбувся, сапер підходить до предмета, піднімає його, перевертає, і тільки тоді відбувається ви-

бух. Один із відомих трюків – це коли на дерево прикріплюють осколково гранату «лимонку», а до чеки прив'язують ліску з рибальськими гачками на кінці. Гачки ховаються між гілками дерев у листочках. Сапер іде, дивиться під ноги в пошуку розтяжок, а в цей час гачок зачіпляється за верхній одяг або, скажімо, шолом, і відбувається підірив.

Є варіанти, коли розтяжки роблять так, що їх неможливо помітити, наприклад, зелену рибальську нитку розкладають по траві, навіть не натягуючи. Далі ця нитка веде до контакту з елементом живлення, як-от батарейка «Крона», яка у свою чергу приєднана до міни. Достатньо зачепити нитку, щоб контакти замкнулися і відбувся вибух.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ САПЕРИ

Залежно від завдань робота сапера – це мінування або розмінування території. Для

прикладу, після того як росіяни втекли з Київської області, ми розмінували ЛЕПи. Наша група саперів перевіряла ділянки пошкоджених ЛЕП на наявність мін та залишків нездетонованих боеприпасів, а за нами вже їхала ремонтна група. В одну з таких поїздок наша машина наїхала на протитанкову міну. Поталанило, що наїхали заднім колесом, тому пасажири відбулись легкими контузьями. Цей випадок добре навчив мене не їздити неперевіреними дорогами.

Під час окупації Київщини ворогу нанесли ураження, зокрема, і по машинах з боекомплектами, які при цьому розлітались у радіусі 50-100 метрів. Необхідно було їх прибрати, щоб люди не підірвались. Ми їх збирали та знешкоджували.

Один із інструментів сапера – це металолушач, він допомагає під час пошуку, наприклад, протитанкових мін. Проте зараз дуже багато мін роблять з пластику, і звичайним металолушачем майже неможливо їх виявити. Тож досить часто доводиться

працювати звичайним щупом і вручну перевіряти територію.

Та головний інструмент сапера – це голова. Коли займаєшся розмінуванням, то вкрай важливо орієнтуватись за візуальними ознаками. Дивишся, чого тут не має бути, що виглядає підозріло, де ґрунт спущений і таке інше. Треба бути вкрай уважним і аналізувати максимально критично всі предмети, які знаходяться в місці розмінування.

Був випадок, коли просто на асфальті стояли п'ять протитанкових мін. Хлопці почали їх знімати – ну що може трапитись, все видно, все наче зрозуміло. А виявилось, що ворожий сапер пробив отвір в асфальті і підклав під одну з них міну-«сюрприз». У результаті сапер загинув.

Досить часто ми працюємо у зв'язці з розвідкою. Наші хлопці перевіряють дороги та проробляють проходи в мінних полях, щоб розвідка могла працювати. Взагалі особливість інженерної роти в тому, що нас постійно розбирають інші підрозділи для підсилення.

ЯК НАВЧАЮТЬСЯ САПЕРИ

На жаль, на спеціалізовані курси саперів є дуже великий попит, і за півроку тільки п'ять бійців з моєї роти пройшли їх. Таке навчання триває трохи більше місяця і є дуже корисним. Тому основне джерело знань для нас становлять люди, які вже пройшли навчання або мають бойовий досвід за цим напрямком і передають його решті колективу.

На щастя, такі люди є в моїй роті, вони проводять заняття і постійно навчають особовий склад, як поводитись з вибухівкою, які є типи мін і як їх знешкоджувати. Також ми запрошуємо до себе як інструкторів саперів з інших підрозділів, ділимося досвідом і таким чином поповнюємо знання. І, звісно, дуже важлива практика, основний досвід приходиться тільки з практикою.

Сергій,
командир інженерної роти

КОРИСНО ЗНАТИ

БРИГАДИ ТРО ОТРИМАЛИ БОЙОВІ ПРАПОРИ

Відбулося чергове вручення Бойових прапорів підрозділам Сил територіальної оборони ЗСУ. Вручення Бойових прапорів – це визнання бойових заслуг підрозділу. Знамена малинового кольору (як кольори козацьких стягів малинової барви) із написом «За Україну, за її волю» та назвою підрозділу отримали бригади, які відзначилися у боях: Регіональне управління (РУ) Сил ТРО «Південь», РУ Сил ТРО «Захід», РУ Сил ТРО «Північ», а також бригади 100, 101, 104, 105, 106, 107, 116, 121, 124, 125, 126.

Бойові прапори командирам військових частин вручали перший заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Руснак, командувач Сил територіальної оборони ЗСУ генерал-майор Ігор Танцюра та радник командувача Сил територіальної оборони ЗСУ генерал Армії України Олександр Кузьмук.

РАКЕТУ С-300 ЗБИЛИ З ДШКМ

Двоє бійців Сил ТРО збили російську ракету С-300 з ДШКМ. Це відбулося під час одного з масованих обстрілів нашої країни. Стрільці-зенітники роти вогневої підтримки 185-го окремого батальйону 122-ї бригади тероборони ЗСУ в Одеській області помітили в небі російську ракету та відкрили вогонь з великокаліберного кулемета ДШКМ. Вогонь був влучним: ракету підбили. На місці падіння знайшли її корпус, прошитий кулями з ДШКМ.

Володимир Раснюк став до лав Сил ТРО ЗСУ нещодавно, був мобілізований на початку жовтня. У мирному житті працював машиністом-інструктором локомотивних бригад на Одеській залізниці. Його напарник Олександр Загородній у мирний час працював в порту електрогазозварювальником.

РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ ОНЛАЙН-КУРС ДЛЯ ОПЕРАТОРІВ БПЛА

Фонд компетентної допомоги армії «Повернись живим» й освітня платформа Prometheus створили навчальний онлайн-курс «Основи тактики застосування коптерів DJI Mavic 3 та Autel EVO II в бойових умовах».

Із курсу слухачі дізнаються, які бойові завдання здатні вирішувати коптери цивільного призначення і з чого почати роботу з ними, а також навчатись застосовувати БПЛА, зважаючи на різноманітні фактори ризику: від погодних умов до ворожої протидії. Курс призначений виключно для військовослужбовців Збройних Сил України та доступний на освітній платформі Prometheus.

РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ ОФОРМЛЕННЯ УБД

Міністр оборони України Олексій Резніков повідомив, що в грудні розпочнеться оформлення документів для учасників бойових дій. Отримати статус УБД можна трьома способами:

- за зверненням командира частини, який централізовано подає документи на підлеглих військовослужбовців;
- за особистим зверненням військовослужбовця, який самостійно збирає документи та подає їх до відповідної комісії;
- за особистим зверненням особи, яка звільнена з військової служби, через територіальний центр комплектування та соціальної підтримки.

Деталі – за посиланням у QR-коді.

СИНДРОМ ВЦІЛІЛОГО

Ми всі когось втратили під час цієї війни: друзів, рідних, побратимів. Та коли воюєш, не вистачає часу погорювати над втратами, потрібно робити свою справу і нищити русню. Ми відчуваємо сум за загиблими, і це нормально, проте на фоні всього пережитого може виникати відчуття провини, яке гризе зсередини.

Цей стан відомий як синдром вцілілого.

Примітка. Не всі воїни повертаються з війни з пресловутим ПТСР (посттравматичний стресовий розлад), далеко не всі страждають від синдрому вцілілого. Це важливо розуміти, щоб гарма не накручувати себе. Але якщо вам відкликається щось із написаного нижче, то ця стаття допоможе вам зрозуміти, чому так відбувається.

ЩО ЗІ МНОЮ

Синдром вцілілого — це термін, який використовується для описання психічного стану. Це відчуття провини через те, що людині вдалося вижити в тих обставинах, де не змогли вижити інші. Історично цей термін вживали до тих, хто пережив Голокост, але пізніше його поширили на вцілілих після автокатастроф, стихійних лих, епідемій інфекційних хвороб і військових конфліктів. Тобто ця проблема спільна для військових та цивільних осіб.

Одна з причин цього стану може полягати в тому, що учасники трагічних подій хибно оцінюють власну роль у події. Зокрема, люди можуть неправильно оцінювати власну здатність передбачати події або запобігати наслідкам. Це і викликає відчуття провини.

ЩО РОБИТИ

Щоб зцілитись і позбавитись почуття провини, необхідно «прожити втрату», відгорювати, але під час війни, постійних бойових дій для цього немає умов і часу. Також краще цей шлях проходити разом з психологом. Неважливо, з яким — військовим чи цивільним, але якщо вас гризе важке почуття провини, то звернутися до психолога варто.

Запам'ятайте ось що: ви не одна така людина. Від синдрому вцілілого страждають багато людей (воїнів та цивільних), і з цим можна впоратись.

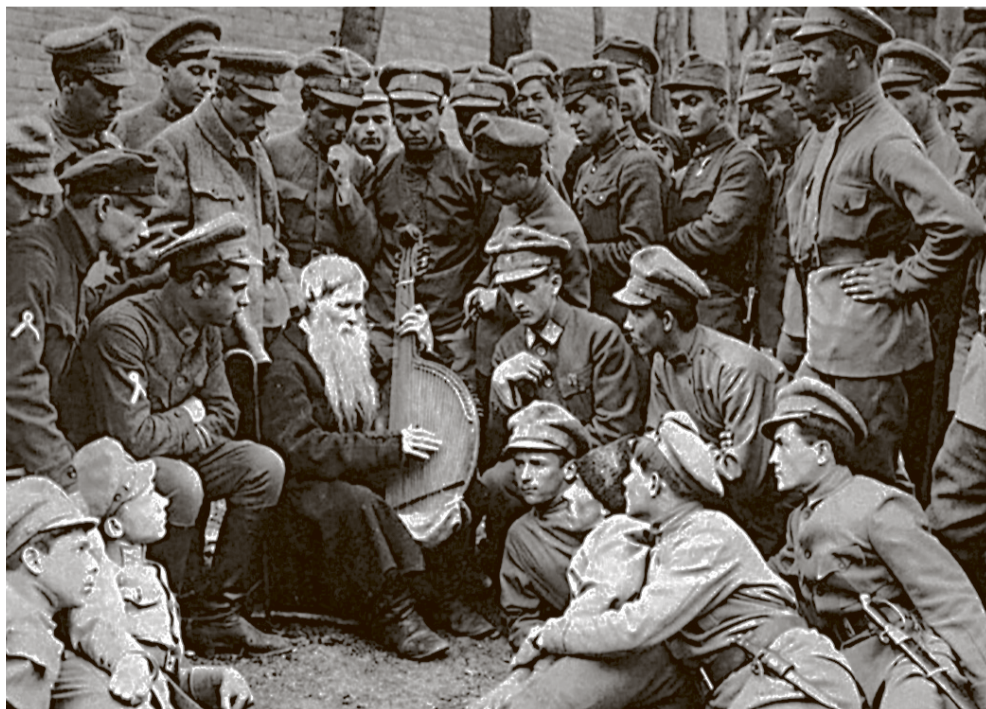
Для полегшення стану корисно поговорити з кимось із побратимів. У всіх свої втрати, і взаємна підтримка допоможе вам.

Намагайтесь переключатись з тяжких думок на поточну діяльність і цілі. Ваша робота — нищити ворога, на жаль, втрати неминучі, та горювати за побратимами це нормально.

Родіон Григорян,
військовий психолог

ЗБРОЙНИЙ ОПІР УНР ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

17 грудня 2022 року виповнюється 105 років від початку спротиву більшовицькій агресії в першій російсько-українській війні XX століття. Уряд УНР змушений був протистояти російській більшовицькій маніпулятивній інформаційній та військовій агресії. Боротьба з російською агресією та пропагандою триває й нині.

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

Більшовики готувалися до проголошення війни в Україні. У ніч з 12 на 13 грудня більшовицький військово-революційний комітет здійснив невдалу спробу заколоту в Києві, «червоні» загони були роззброєні українськими військами. 17 грудня 1917-го

Українська Центральна Рада отримала ультиматум за авторством Леніна, Сталіна і Троцького. У ньому містились жорсткі вимоги до Центральної Ради та звинувачення в «нечуваній зраді революції».

Міністри розцінили вимоги Раднаркому як грубе втручання у внутрішні справи України і 18 грудня одностайно відкинули їх. У відповідь Раднарком ухвалив вважати Центральну Раду в стані війни з Радянською Росією.

ЧИМ ВСЕ ЗАКІНЧИЛОСЯ

26 грудня «червоні» частини, що дислокувались в Харкові й звідти мали відправлятися на Дон, несподівано напали на станцію Лозова, а за два дні, 28 грудня, на місто Чугуїв. Із цього розпочалася «гаряча фаза» першої російсько-української війни. Війни, яка в історичній літературі отримала назву «рейкова», адже бойові дії переважно відбувалися вздовж залізничних шляхів і за вузлові залізничні станції. Військові сили «червоних» не перевищували 7 тис. бійців, натомість Українська Центральна Рада могла розраховувати на підтримку близько 3,5-4 тис. вояків.

Упродовж січня більшовики, долаючи супротив окремих частин добровольчих батальйонів, поступово зайняли більшість міст на Лівобережній Україні і встановили там свій контроль.

24–27 січня розгорнулись запеклі бої за станцію Бахмач. 29 січня відбувся бій між українськими військами під командуванням Аверкія Гончаренка та російськими військами під командуванням Михайла Муравйова біля станції Крути.

Безповоротні втрати українців становили 70-100 вояків, натомість «червоних» — близько 300 осіб загиблими. Після завершення бою українці відступили до ешелонів і вирушили в напрямку Києва, знищивши за собою колії та мости. Це на декілька днів зупинило рух агресора і дозволило українській делегації в Бересті підписати мирний договір з країнами Четвертого союзу.

Із середини лютого 1918 року розпочався контрнаступ Збройних Сил УНР разом із союзними німецькими військами. До квітня Україна була повністю звільнена від «червоних» військ.

Перша більшовицька окупація України завершилася. Тоді не дійшло до повної анексії її земель більшовицькою Росією, та в ході наступних збройних кампаній комуністична влада сповна продемонструвала свій окупаційний характер. Уперше населення багатой на чорноземі України змушене було за мирного часу пережити голод у 1921-1923 роках.

За матеріалами Українського інституту національної пам'яті

МЕДИЧНИЙ ТЕСТ

Перевірте, чи пам'ятаєте ви основи надання медичної допомоги на полі бою. Пройдіть тест і надішліть результат нам у WhatsApp, Signal або по SMS на номер +380 67 406-18-94. Відповіді можуть бути в будь-якій формі: у текстовому вигляді (наприклад, 1а, 2в...) або фото. Серед тих, хто надішле правильні варіанти відповіді, буде розіграно круті тактичні рукавиці.

1. Яка головна причина смерті на полі бою?

- а Вогнепальні поранення
- б Критична кровотеча
- в Осколкові поранення
- г Мінно-вибухові поранення

2. Чому перед накладанням пов'язки вам необхідно прибрати весь одяг, що вільно прилягає до відкритого поранення у потерпілого?

- а Щоб нанести мазь на рану
- б Щоб забезпечити стерильну робочу зону
- в Щоб до рани потрапило повітря
- г Щоб побачити масштаб поранення

3. Масивною називають таку кровотечу, яка є:

- а Загрозливою для життя людини
- б Не загрозливою для життя людини
- в Капілярною
- г Артеріальною

4. Найкращим способом зупинки артеріальної кровотечі є:

- а Джгут на кінцівку
- б Асептична пов'язка на рану
- в Еластичний бинт нижче рани
- г Компресійна пов'язка на рану

5. У пораненого кровотеча з рани на нозі. Частина тканини брюк біля місця поранення прилипла до рани. Вам слід:

- а Нічого не обрізати і не виймати, залишити так, як є
- б Обережно витягнути тканину з рани
- в Обрізати по колу прилиплу тканину, щоб випадково не висмикнути тканину з рани

6. Матеріал, згорнутий у «валик», який є частиною імпровізованої тиснучої пов'язки, розташовується:

- а Поверх першої пов'язки і поверх рани
- б На 5-10 см вище пов'язки
- в На 5-10 см нижче пов'язки

7. Гемостатичний кровоспинний бинт використовується:

- а При капілярній або венозній кровотечі
- б При масивній внутрішній кровотечі
- в При значній кровотечі

8. Наклавши гемостатичний кровоспинний бинт на рану, вам слід негайно ...

- а Накласти джгут нижче місця накладення бинта
- б Накласти джгут поверх бинта
- в Накласти давлячу пов'язку поверх бинта
- г Застосувати метод ручного притиснення на місце накладення мінімум на 3 хвилини

9. Гемостатичний кровоспинний бинт працює за рахунок...

- а Хімічної реакції, що запобігає інфікуванню рани
- б Судинозвужувального впливу на травмовані кровоносні судини
- в Забезпечення рани збагаченим киснем
- г Хімічної реакції, що викликає згортання крові

10. Які поранення не можна тампонувати?

- а Проникаючі та наскрізні поранення кінцівок, що супроводжуються критичною кровотечею
- б Поранення черевної порожнини, що супроводжуються внутрішньою кровотечею
- в Поранення в ділянці паху, що супроводжуються критичною кровотечею

11. Що з нижченаведеного накладається з наміром зупинити циркуляцію крові?

- а Ізраїльська компресійна пов'язка (бандаж)
- б Кровоспинна тактична марля
- в Джгут
- г Тиснуча пов'язка

12. Ви збираєтеся накласти джгут на місце травматичної ампутації, що знаходиться приблизно на 2-3 см нижче ліктьового суглоба. Яке з наступних місць є оптимальним для накладення джгута?

- а Приблизно в середній третині плеча
- б Максимально вище на кінцівку
- в Між раною і ліктем
- г На 5 см нижче плечового суглобу

13. Солдату щойно відірвало передпліччя трохи вище зап'ястя. Кровотеча з місця ампутації несильна. Що вам слід зробити в першу чергу?

- а Накласти джгут максимально вище на кінцівку
- б Накласти тиснучу пов'язку на куксу
- в Накласти ізраїльську компресійну пов'язку на рану
- г Накласти джгут на 5 см вище ліктьового суглоба

14. Нижню частину ноги солдата відірвало. Ви наклали джгут. Що необхідно робити з куксою?

- а На куксу накладається м'яка стерильна пов'язка
- б Куксу залишають відкритою, щоб полегшити відтік крові
- в Замотати одягом

КРОСВОРД

Відповіді на кросворд за 10 число газети «Спротив».

По горизонталі:

1. Відділення. 3. Тактика. 5. Рейд. 7. Гармата. 9. Охоплення. 10. САУ. 13. Наліт. 15. Марш.

По вертикалі:

2. Війна. 4. Десантування. 6. Гаубиця. 8. Наступ. 11. Міномет. 12. Маневр. 14. Обхід.

СПРОТИВ

Часопис Командування Сил територіальної оборони ЗСУ

ПОШИРЮЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО

Головний редактор:
Дмитро Костюк

Відповідальний за випуск:
Євген Лавренюк

Відповідальний за логістику:
Тимофій Лавріненко

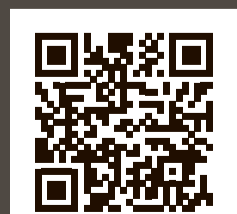
Верстка та дизайн:
Євген Ординський

Телефон гарячої лінії:
0 800 507 028

E-mail для запитів:
to_info@post.mil.gov.ua

Телефон редакції:
067 406 1894

ЗАВІТАЙТЕ
НА НАШ
САЙТ

TEROBORONA.INFO